

Itäisen Suomenlahden saariston (Pitkäviiri & Rääntiö) kovakuoriaiskartoitukset 2014-2015

Paahde Life (LIFE13NAT/FI/000099)

Keltavati-ikkunapyydys Pitkäviirin dyneillä

Seppo Karjalainen

JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Kartoitukset liittyvät Metsähallituksessa 1.8.2014 alkaneeseen Paahde Life-hankkeeseen. Hankkeessa tehdään ennallistamis- ja luonnonhoitotoita 69 Natura 2000-alueella ympäri Suomea paahteisten ja aikanaan tulen synnyttämien elinympäristöjen ja niitä vaativien lajien hyväksi. Lajistokartoituksilla pyritään saamaan mahdollisimman hyvä kuva hankekohteiden lajistosta, jotta hoitotoimet kyetään suunnittelemaan ja toteuttamaan tarkoituksen mukaisesti.

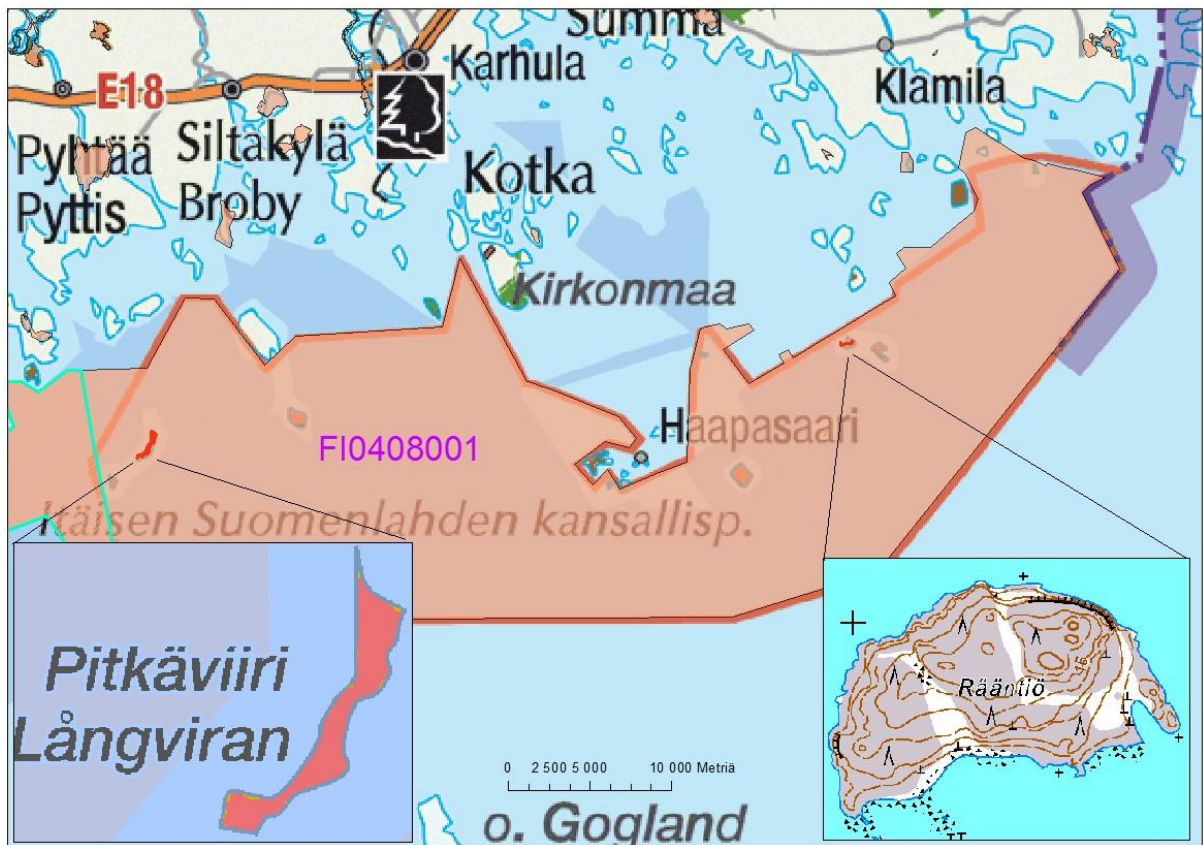
Kartoituskohteet ja -menetelmät

Kovakuoriaiskartoituksia tehtiin kahdessa Itäisen Suomenlahden saarella: Pyhtään kuntaan kuuluvassa Pitkäviirissä ja Haminan Rääntiössä (kartta 1). Pitkäviirissä kartoitus toteutettiin v. 2015 pääosin sekä kuoppapyydyksiä että keltavati-ikkunapyydyksiä käyttäen. Pyydykset olivat vireessä kesäkuun alusta syyskuun loppupuolelle. Kovakuoriaisia etsittiin myös vähäisessä määrin saaren rantahietikoilla ja sen harvassa kasvillisuudessa käsin poimimalla sekä kenttähaavia apuna käyttäen.

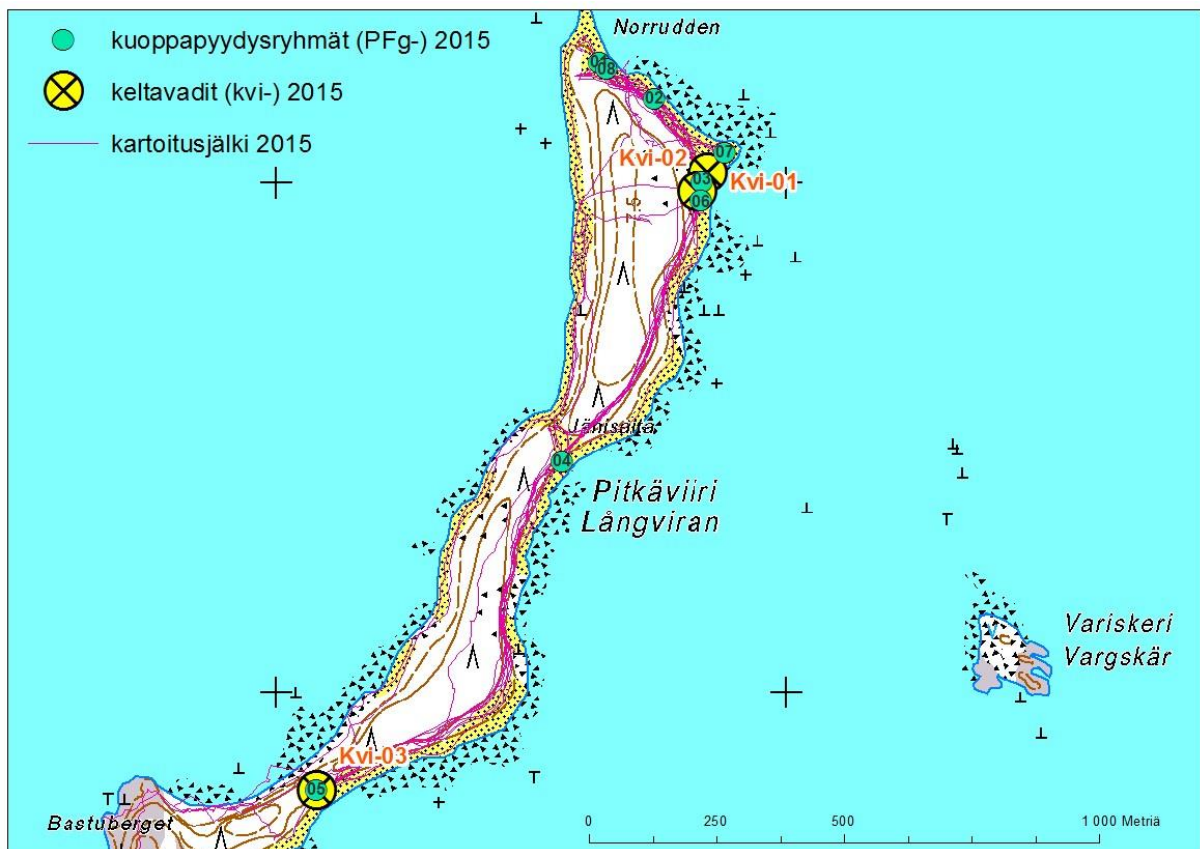
Pitkäviirissä kuoppapyydyksiä oli yhteensä 37 ja ne olivat sijoiteltuna 8:aan eri ryhmään saaren itärannalle (kartat 2, 3 ja 4.). Kuoppapyydyksinä käytettiin 2,5 dl:n vetoisia läpinäkyviä kertakäyttömukeja joiden ylle sijoitettiin 12 x 12 cm kokoiset, läpinäkyvästä pleksistä tehdyt sadevesikatot. Säilöntäaineena pyydyksissä käytettiin veteen laimennettua propyleeniglykolia johon lisättiin pintajännityksen poistamiseksi vähän astianpesuainetta. Pyydykset koettiin keskimäärin noin kolmen viikon välein (kartoitus- ja pyydystyhjennyspäivät: 2.6., 23.6., 18.7., 28.7., 18.8. ja 21.9.) Kartoituksessa käytetyt pyydykset on lueteltu taulukossa 1.

Keltava-ikkunapyydyksiä oli v. 2015 vireessä kaksi kpl. Niistä kaksi (kvi-01 ja kvi-02) sijoitettiin pohjoispään dyneille joissa ympärillä oleva kasvillisuus koostui lähinnä vain rantavehnästä. Kolmas pyydys (kvi-03) sijoitettiin ajuruohokasvuston keskelle saaren eteläosaan.

Pitkäviirissä käytiin myös syyskuussa 2014 lähinnä rantaviivassa elävää lajistoa etsien. Vuonna 2014 saarella ei ollut pyydyksiä. Rääntiössä kartoitus oli pienimuotoisempaa; saaren etelärannan lajistoa kartoitettiin vain yhdellä päiväkäynnillä ilman pyydyksiä 14.7.2015.

Kartta 1. Pitkäviirin ja Rääntiön sijainti Itäisen Suomenlahden kansallispuiston alueella

Kartta 2. Pyydysten sijaintipaikat ja GPS-karttoitusjälki kesältä 2015 Pitkäviirin saarella

Taulukko 1. Pitkäviirissä käytetyt pyydykset, pyyntivuorokausien määrä ja pyydyksiin kertyneiden kovakuoriaisten yksilömäärät.

pyydys menetelmä	Koord./ykJ	pyynnin alkupvm	pyynnin loppupvm	pyyntivuorokausia/1 pyydys	yksittäisten pyydysten määrä	pyyntivuorokausia yht.	Havaintoja	yksilöitä yht	Kovakuoriaisyks/ pyyntivrk
Kvi-01	keltavatiikkuna	6687826: 3481007	21.9.2015	111	1	111	58	106	0,9
Kvi-02	keltavatiikkuna	6687790: 3480987	21.9.2015	111	1	111	55	112	1,0
Kvi-03	keltavatiikkuna	6686615: 3480240	21.9.2015	111	1	111	106	816	7,3
PFg-01	kuoppapyydyksryhmä	6688042: 3480800	21.9.2015	111	5	555	58	339	0,6
PFg-02	kuoppapyydyksryhmä	6687971: 3480904	21.9.2015	111	5	555	109	1890	3,4
PFg-03	kuoppapyydyksryhmä	6687809: 3480998	21.9.2015	111	5	555	53	361	0,6
PFg-04	kuoppapyydyksryhmä	6687259: 3480723	21.9.2015	111	5	555	63	874	1,5
PFg-05	kuoppapyydyksryhmä	6686615: 3480240	21.9.2015	111	5	555	102	856	1,5
PFg-06	kuoppapyydyksryhmä	6687772: 3480996	21.9.2015	65	5	325	54	3358	10,3
PFg-07	kuoppapyydyksryhmä	6687971: 3480904	21.9.2015	65	2	130	41	291	2,2
PFg-08	kuoppapyydyksryhmä	6688029: 3480810	21.9.2015	34	5	170	16	168	0,9

TULOKSET

Kartoitusjälki

Kartoitusjäljet vuoden 2015 osalta (yhteensä 6 erillistä käyntiä aikavälillä 2.6.-21.9.) näkyvät kartassa (kartta 2)

Lajitieto/lajihavainnot

Pitkäviiri

Pitkäviiristä löydettiin kartoituksessa yhteensä neljä vaarantuneeksi (VU) ja kahdeksan silmälläpidettäväksi (NT) luokiteltua kovakuoriaislajia. Lisäksi löytyi 16 huomionarvoista lajia (lajin frekvenssipistearvo vähintään 30). Kaikki em. lajit ja niiden havaintopaikat on lueteltu taulukossa 2.

Rääntiö

Rääntiöstä löydettiin yksi erittäin uhanalainen (EN), kaksi vaarantunutta (VU) ja yksi huomionarvoinen laji. Lajeja koskevat havainnot on luokiteltu taulukossa 3.

HOITO YM. SUOSITUKSET

Pitkäviiri

Saaren rannoilta tulee poistaa sinne asettuneet kurturuusupensaat joita saarella on useissa kohdissa. Saaren eteläosissa eteläisimmän kallion ja Jänisaidan välillä loivilla itärinteillä muutamassa kohdassa (mm. kuoppapyydyksryhmä nro 5:n kohdalla (kts. Kartta 4)) kasvavat ajuruohoesiintymät ovat pienikokoisina laikkuina osittain vaarassa jäädä muun kasvillisuuden peittämäksi. Kyseisiltä kohdilta voisi poistaa jonkun verran nuoria mäntyjä, varpukasvillisuutta sekä kunttakerrosta. Muita hoitotoimia ei tässä yhteydessä esitetä

Rääntiö

Hiekkarannan yläosan kedon hoito

Rääntiössä tulisi saaren kaakkois-osassa olevan hiekkarannan yläosassa olevaa pientä ketoa estää kasvamasta umpeen kaatamalla muutamia varjostavia mäntyjä sekä poistamalla kedon yläosasta kunttakerrosta ja paikoin paksua käpymattoa. Myös joitakin katajapensaita tulisi poistaa kedon reunoilta. Hoitotyössä tulee ottaa huomioon hiekkarannan yläosan arka kasvillisuus kuten kultapiisku ja ketomaruina joiden tyvillä aikuisvaiheen *pikkusavipimikät* näyttävät enimmäkseen oleskelevan.

Rantaniityn hoito

Saaren etelärannan länsiosassa olevalta rantaniityltä tulee poistaa sinne pesiytyneet kurturuusupensaat, jotka uhkaavat pitkällä aikavälillä rantaniityn hirvenjuurikasvustoa jolla puolestaan elää *mörökilpikuoriainen*

Kirjallisuus

Lajien tieteellinen nimistö sekä lajeille annetut frekvenssipisteet perustuvat julkaisuun:

Rassi, P., Karjalainen, S., Clayhills, T., Helve, E., Hyvärinen, E., Laurinharju, E., Malmberg, S., Mannerkoski, I., Martikainen, P., Mattila, J., Muona, J., Pentinsaari, M., Rutanen, I., Salokannel, J., Siitonen, J. & Silfverberg, H. 2015: Kovakuoriaisten maakuntaluettelo 2015 [Provincial List of Finnish Coleoptera 2015]. — Sahlbergia 21 Supplement 1: 1–164..